

„Soča“ izhaja vsak petek in velja
pošto prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „po-
slanicah“ se plačuje za navadno trispot-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za več črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po
10 soldov v Gorici v tobakarnici v go-
sposki ulici blizu „treh kron“, in
na starem trgu. — V Trstu v tobakarni-
ci „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo
uredništvu „Soče“ v Gorici v Mailing-ovi
tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“
na Korenji v Sticesa - vi hiši št. 268 II.
nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Delalcem
in drugim nepremožnim se naročnina
zniža, ako se oglaše pri uredništvu.

Naša reva.

(Konec).

Kako pomagati v tolikih stiskah? — prašali smo zadnjič. Odgovoriti na to vprašanje je gotovo veliko lažje, nego dejansko kaj storiti v dosego prepotrebne pomoči. Vsakakor pa hočemo obrniti pozornost merodajnih krogov na neke vire, iz katerih bi se dalo in ki se po vsej pravici moralo zajemati, da se pomore izmolzenemu posestvu posebno v onih okrajih, kder je že tako obnemoglo, da se iz reve pogrezne v pogubo, ako mu država ne stegne še v zadnjem trenutku svoje krepke roke v pomoč.

Naša dežela je silno obložena sé zemljišnimi davki in ti so praviloma odmerjeni po čistih dohodkih, katere nam prinašajo zemljišča. A kder ni mnogo let zaporedoma nobenega čistega dohodka — mariveč obdelovanje več stane, nego zemljišče rodi, tam tudi davek ni na svojem mestu, in država bi ga morala odpustiti, da ohrani dačno moč dotičnim svojim podložnikom. In zares se vsled toče, slane, poplavo, trtne boleznij leto za letom deloma izbrisujejo državni davki, a ti izbris so navadno tako neznatni in malo izdatni, da se jim posestnik nehoté grenko posmejuje in da tu pa tam župani niti več ne naznanjajo takih elementarnih škod, ker menijo, da koristijo s tem bolj ogledovalnim komisijam, katerim priskrbujejo obilne potnine, nego poskodovanim posestnikom. Za nekoliko krajcarjev odškodbe, katera zadene posameznika, pravijo, ne izplača se pisarija in potem še spremljevanje komisarja. — Ekonomične razmere so na nekaterih straneh naše dežele letos tako žalostne, da mora vlada v dotičnih krajih prenehati z eksekucijami in vsaj za eno leto priznati ves davek z vojnim prikladom vred, če neče, da pridejo posestniki ob vse in da ne nastane iz reve lakota in iz nje še kaj hujega.

A našega posestnika ne teže samo državni davki; noveja ustavna doba mu je obrodila še mnogo takih bremen, katerih poprej ni bilo, ali pa jih ni tako občutil, ker so bila z vladnimi spojena. Šolske postavbe nalagajo posebne šolske doklade, postava zastran okrajnih skladovnih cest zahteva svoje doklade, pomnožene pravice pomnožile so občinam stroške in zato so povsod nastali, kder jih ni bilo in izdatno porasli, kder so že poprej bili, — občinski davki.

A če pomislimo, da je bilo ljudsko šolstvo v naši

deželi silno v nemar puščeno od države, katera je v poprejšnji dobi tem više skrbela za dežele, čem ože so se oklepale središča; če pomislimo dalje, da je ljudsko šolstvo pri nas tako rekoč še v povojih, pa da mora po obstoječih postavah naglo odrasti; da potrebujemo v to svrha skoro povsod novih šolskih poslopij, pomnoženega števila učiteljev in učiteljic itd., kar vse mnogo stane — in samo davkoplačevalca stane; da znašajo doklade v posameznih šolskih okrajih leto za letom po 30 do 43% k vsem izravnim davkom z vojnim prikladom vred; — moramo spoznati in mora z nami sprevideti tudi vlada, da kolikor so potrebne ljudske šole, vendar našim posestnikom v sedanjih razmerah ni mogoče trajno prenašati tako težavnih bremen za njih ustanovljanje in vzdrževanje, kajti vsaka prehuda napeta struna mora počiti. — Ljudske šole so zares eden glavnih pogojev kmetijskega in obrtniškega napredka ter obetajo boljšo bodočnost; a kogar uničite v sedanjosti, temu ne bo prav nič koristila bodočnost. Zato mora biti prva dolžnost države, da ohrani in sicer pri moči davkoplačevalca, kakor mora on od svoje strani s krvjo in trudom ohranjevati državo.

Uže leta 1874 je podal naš deželni odbor po g. drž. poslancu Coroniniju peticijo poslanski zbornici na Dunaji, naj bi sprejela v državni proračun primeren znesek v podporo goriški grofiji z namenom, da se porabi ne korist ljudskih sol. — Odpis peticije je ob enem priobčil ministerstvu za bogočastje in uk, da bi prošnjo podpiralo. A deželni odbor ni dobil nikdar odgovora in dežela nikdar zaprosene — podpore.

Zdaj je pravi moment, da se prošnja ponovi, naj država donese, kar je v pretekli dobi v našo in svojo škodo zamudila. Dežela potrebuje neobhodno za povzdigo ljudskega šolstva državne pomoči, drugače nastane sila, da preneha v tem oziru ves napredek.

Za javno občevanje v naši deželi, posebno takraj Soče, se je v absolutistični dobi tudi prav malo storilo; celo naše državne ceste so ostale do novejših časov, tu pa tam še do dandanes, kakor so jih nekdanji inženirji po kozjem tiru načrtali, da ne govorimo ob okrajnih in drugih javnih cestah, katere so se večinoma še le v noveji dobi z ogromnimi žrtvami davkoplačevalcev in znamenitimi podporami iz deželnega zalogla odprle in se še vedno izdelavajo, koder jih zahtevajo važni gospodarski interesi. Razvoj dežele po zboljšani komunikacijskih sredstev — katera

pospešujejo tudi najvažnejše državne in terese, prevzela je malo da ne dežela sama na svoja ramena. A breme je postalo pretežavno, dežela omahuje pod njim. Mari ni tedaj skrajni čas, da joj pri-skoči država na pomoč? V vseh okrajih je še silna potreba, bodi da se naredé nove, bodi da se prede-lajo in popravijo uže obstoječe državne in skladovne ceste. In bliža se zima, reva rase, ljudstvo, ubog delavec in obrtniki potrebujejo zaslužka in bodo skoro upili po kruhu. Kdo naj ga da? Kdo drugi, nego država? Na koroški cesti po soški dolini je še polno nevarnih strmin in nizav; dotični tehnični načrti so končani ali se še izdelujejo; vlada je tudi uže obotala, da hoče polagoma vso cesto prouravnati. Dobrotl zdaj je ugoden čas, da izpolni svojo obljubo: na ti-soče delavnih rok hrepeni po zaslužku. Enaka je z državno cesto pri Čeručah; sterini klanci zavirajo tam živahno občevanje; — merilo in načrtavalo se je uže Bog ve, kolikokrat, da se cesta predela po novi črti, — a izvršitev je ostala še vedno v božjih mislih. Ravno tam pa je revščina silno velika, ker so je k slabim letinam pridružila tudi goveja bolezni, katera je ubogim kmetom spraznila hleve ter jih pripravila v najhujše stiske. In tudi na siromaškem Krasu, koji je po suši skoro pogorel, ne manjka cestnih del, zlasti na jako važni skladovni cesti, katera drži od kranjsko meje skozi Lokvo proti Trstu, ali na zvezni cesti mej Šezano in Komuom in drugod. Z obilno podporo v prospah javnega občevanja pomore vlada lahko ubogemu ljudstvu, a pospeši ob enem najvažnejše državne koristi.

Kakor slišimo, oglašajo se uže posestniki in ob-čine v posameznih okrajih s prošnjami do vis. vlade v dosego podpor za taka javna započetja in ker jih deželni odbor krepko podpira, ter se je nadejati, da bodo tudi okrajni glavarji, kateri razmere od blizo opazujejo in jih tedaj dobro poznajo, zastavili v prid najbolj osiromašenim okrajem, svojo veljavno besedo, — zanašamo se skoro, da ne ostane iskrena ljudska prošnja — glas upijočega v puščavi.

Naj se vis. vlada po ljudoljubih zaupnikih — a ne po trdosrdnih finančnih birokratih — prepriča na lico kraja, kje je potreba največa in kje nagla pomoč najpotrebnejša; tudi naj dobro preudari, kako pomoč podeliti, da je ne pogrizejo polovico podvetniki, ampak da pride vsa siromašnemu ljudstvu v korist in potem naj spolni — svojo dolžnost. Da,

LISTEK.

Kozlov rob.
(Dalje.)

Ta pogodba je naredila konec patrijarhovi vladi na Tolminskem; Patrijarh Markvard je bil zadnji, čegar povelja so imela še splošno veljavo. Njegovi nasledniki si neso mogli več pridobiti splošnega priznanja, mesta in plemići so se upirali njih naredbam in vsak je delal, kar je hotel. Tako je tudi Čedad obderžal tolminsko glavarstvo in ga né hotel patrijarhu odstopiti, dasiravno je bilo že davno preteklo pogoje-nih šest let. Ko je hotel patrijarh Antonio II. Pan-ciera l. 1406 tolminsko glavarstvo prevzeti v svoje o-skerništvo, upiral se je Čedad temu in zahteval, naj se mu poverne onih 6000 mark, rekoč, da je bilo glavarstvo mestu izročeno kot za stava. Ker patrijarh né hotel odstopiti od svoje pravice, spuntalo se je mesto zoper njega in ga zatožilo pri papeži, tako da ga je ta odstavil.

Vendar né Čedad dolgo vladal na Tolminskem. Krog l. 1410 začeli so Benečani nenavadno hitro širi-ti svoja posestva po Frijulskem. V kratkem času se polasté skoro vseh patrijarhovah posestev, tudi Vidma, Cedada in Tolmina. Cesar Sigismund je bil patrijar-hov zaveznik in napovedal je vojsko beneški republi-ki, nekoliko kakor ogerski zaradi beneških pridobitev v Dalmaciji, nekoliko pa kakor nemški kralj, da bi

zabranil širjenje beneške oblasti v Lombardiji in na Frijulskem. Cesarju je pomagal zlasti goriški grof, pa tudi celjski in ostenburški. Ta poslednji grof je bil svetni vladar patriarhata, ker je bil ob tem času iz-praznjen patrijarški prestol. V novembru 1411 pošlje c. Sigismund svojega vojskovodjo Filipa Ozora z 10.000 možmi na Frijulsko. Ze 6. decembra premaga Videm in potem v kratkem času vse Frijulsko. Tudi Čedad in Tolmin sta se mu morala udati.

Vojskina sreča gibala se je potem vedno med nasprotnikoma, ali navadno je zmagoval Sigismund, ki je bil prišel naslednjega leta sam v Videm. Ven-dar posebnih uspehov né več dosegel in zato je skle-nil l. 1413 petletni mir z Benečani. Obe stranki sta obderžali, kar sta bili posedli. Premagane kraje izro-či c. Sigismund patrijarhu Ludoviku pl. Teck. Tol-minsko pa je dobil goriški grof za svojo pomoč. Ta-ko je prišlo zdaj to glavarstvo v popolno last Gori-čanov.

Krog l. 1430 podeli grof Henrik V. tolminsko glavarstvo rodovini Dornberški. Zato je odstopila t-svoj grad Dornberg Goriškemu grofu. Dornberžani né-so bili le glavarji na Tolminskem, nego pridobili so si tudi zemljiško gospostvo, tako da je moralo ljudstvo odslej njim robotati in desetino plačevati. Poprejšnji plemeniti vazali so se počasi poizgubili in poleg Dorn-beržanov imeli so le še Formentini obširnejše pravi-ce na Tolminskem.

Proti koncu XV stoletja je videl tolminski grad do sedaj nezuauega sovražnika pred seboj. Divji Tu-rek je privrel prvikrat tudi na Goriško, moril, ropal in

požigal je tudi med našimi gorami. 23. julija 1478 o-bernil se je iz Gorice po Kanalu proti Tolminu in potem dalje ob Soči na Bovško in čez Predél na Ko-roško. Med potom so bajé poskušali Turki tudi Ko-zlov rob premagati. Pripoveduje se, da so naredili ok-pope nad vasijo Žabča in da so od ondi streljali na tolminski grad. Pa kmetije so jim prišli čez goro za herbet in je prepodili iz okopov. Ostanki te uterditve se imenujejo „turške šance.“ (Glej Novice 1862, l. 32).

L. 1500 pride tudi Tolminsko z ostalim Gori-škim pod Avstrijo vsledi starih pogodb med Habs-buržani in Goričani. Ali iedva je bil začel cesar Ma-ko uredovati goriško grofijo, ko napoči l. 1508 vojska z Benečani. Ti so bili hitri, imeli so dobre vojskovo-dje ter pripravljene vojake in tako so premagali a-prila mesca vse Goriško do Postojne. Po kratkem premirju, med katerim so Benečani obderžali svoje pridobitve, uname se v začetku l. 1509 nova vojska.

Maksov vojskovodija na Goriškem je bil Henrik, vojvoda Brunsviški in Lüneburški. Ali imel je malo sreče. Zastonj je oblegal zaporedoma Gradišče, Videm in Čedad. Izpredi Cedada podal se je na Tolminsko. Pa tudi tukaj si je zastonj prizadeval, da bi prema-gal Kozlov rob. Še le ko so se bili Bovčani Avstriji udali (avgusta 1509) mogel je uspešneje oblegati tol-minski grad. Ker so bile poslale dolenje-avstrijske de-žele izdatnejše pomoči, bili so Benečani zaporedoma tepeni in 3. septembra 1509 premagali so Avstriji tudi Kozlov rob.

(konec prih.)

dožnost! kajti v državi so dolžnosti mej vlado in državljeni vzajemne; drug mora drugemu pomagati, drug drugega vzdrževati. Gorje vladi, katera ne pozna te vzajemnosti, nje država sloni na peščenem temelju. —

Dopisi.

Iz Dornberga 15. sept. (Izv. dop.) Na Malevcih v naši občini je živel v najetem stanovanju uže nekoliko let vpokojeni sodnijski berič, I. M., rojen v Pedrovem nad Rifenbergom. Mož je bil siten in nestrpiliv v družini in med svetom, morda zato, ker mu je notranja boleat zapirala sapo. Bil je pa tudi robatega vedenja, kar si je najbrže privadil v svojem dolgoletnem beriškem poslovanju. Saj je to uže stara resnica, da beriči in poštni uradniki, kateri občujejo ne pretrgoma sé strankami, niso navadno Bog ve, kako vladni. Stvar je čisto naravna; od vseh strani z vprašanji, naročili in priporočili nadlegovan človek postane lahko nepotrpežljiv in komur se vtrže potrpljenje, ta ne stavi vsake besede na tehtnico, predno jo izgovori, ampak pahne na dan okorno ali osorno, kar ču na jeziku. Tak je bil naš vpokojeni in zdaj pokojni berič; Bog bodi milosten njegovej dušici!

Nezadovoljen sé svetom spre se slednjič tudi sé samim seboj ter sklene prestriči si življenja dni. Gre v Gorico po zadnjo svojo pokojnino, prilično kupi si ročno pištolo, vrávna svoje premoženjske razmere in si dá zabilježiti slednjo svojo voljo; potem vrnivši sé domov pokliče duhovnika, obračuni z Bogom, sprejme drugo jutro, 6. t. m., sveto popotnico, in popoldne si sproži ležec na postelji vodeni strel skozi usta v glavo. Glasni pok privabi nekatere sosedé v sobo, in tu najdejo nesrečneža uže mrtvega. Strel mu je razpršil možgane po postelji, odnesel eno lice in zakrivljeni nos.—Z Bogom spravljani samomorilec—ironija!

Ranjki je zapustil ženo in odraslega sina, katera, dobro ali slabo preskrbljena, živita v Trstu; mož oziroma oče se je v svoji oporoki spominjal z nobeno besedo, ampak je zapustil, kar je imel denara in blaga, hišnim gospodarju in gospodinja, pri kojih je stanoval.—Zakopali so ga sicer na našem pokopališču, toda brez duhovnika „sine lux, sine crux“. —Kedo bi si to mislil o našem g. župniku, kojega so nekdanj razupili kot liberalca čiste vode?—

Na angeljsko nedeljo bila je v naši vasi kaj živahna šagra, ali prav za prav le javni ples, kateri, dasiravno letos edini, mora se vendar v sedanjih razmerah smatrati kot zelo pregrešna potrata; kajti letina je presneto skopa, sadja nič, grozdja komaj za tretjino navadne trgatve, drugih poljskih pridelkov tudi po malem. V plesu in vinu je v takej revii pač malo tolozabe in tudi po njej navadno uže nasleduje jutro lasje bolé.—

Večer po plesu je fantovsko društvo, katero je imelo plesno podvzetje, obračunilo s krčmarjem — ob enem županom — in mu plačalo, kar je šlo. Krčmar vtakne denar v listnico in listnico v žep ter vtujen gre v svojo spalnico, kder je kmalo tako trdno zaspal, da ni slišal rokovanja, ki so mu ulomili v sobo ter mu odnesli hlače z denarom vred — ves dohodek nesrečne šagre. Neko sumljivo osebo so vjeli in zaprli; ko najdejo istinitega grabeža — poročal ali pisal Vam bom.—

Iz Trsta 16. sept. (Izv. dop.) (Slovanski klub; — knez Nikita v Trstu; — baron Pino je odpotoval; Fr. Sterle; — dvakrat pred porotniki.) Da se združijo vsi češki, moravski, poljski, slovenski in dalmatinski državni poslanci v slovanski klub, o tem se zdaj močno govori in to se mi zdi prav srečna misel; da bi je le tekmovalanje za prvaštvo ali kaj takega ne razdro. Vsi slovanski poslanci, dasi vsled krivičnega volilnega reda še ne sestavljajo večine v našem državnem zboru, vplivali bi — v narodnostnih in sploh v državno-pravnih vprašanjih solidarno zvezani — izdatno na notranji prevrat v narodnem oziru, pridobili bi in polagama vtrdili enakopravno veljavnost slovanškemu elementu v Avstriji. — A vest o tem slovanskem klubu še ni prav zanesljiva — in meni se ne zdi za zdaj celó prav verjetna, ker poslanci omenjenih dežel še niso bili skupaj, da bi se bili o tem dogovorili, pismeno pa se dajo take stvari težko dognati. — Kar je pa gotovo, je to, da smemo od Čehov mladih in starih, pričakovati, da bodo v narodnih zadevah slečno postopali in ker so oni kolikor po številu svojih zastopnikov, toliko po inteligenciji v prvi vrsti poklicani, da prevzamejo vodstvo slovanske stranke v državnem zboru — je vendar mogoče, da se posreči sestava takega slovanskega kluba. V tej nadi nas vtrjuje resolucija, katero je sklenil zbor Mladočehov pretek. nedelje v zlati Pragi. Ta resolucija nalaga poslancem mladočeske stranke, naj se z drugimi Čehi vred potezajo za narodno enakopravnost, za razširjanje deželne avtonomije, za politično svobodo, za preuredbo volilnega reda na podlagi občne glasovalne pravice, za popravo tiskovne postave in pa postave o društvih in ljudskih shodih; — glede bosenskega zasedanja naj varujejo interese slovanske

solidarnosti in svoboden razvoj južnega Slovanstva. — Te naloge morale bi pač vsem slovanskim drž. poslancem skupne biti; o njih se gotovo lahko združijo k solidarnemu postopanju. Da bi se le!

Slovanom, posebno avstrijskim, je te dni kaj dobro delo, ko smo brali v raznih novinah, kako je črnogorski junak Nikita, skoro bi rekel, kot triumfator potoval iz svoje priprone, od naravnih trdnjav, pa še bolj od junaškega naroda obstražene rezidence do staroslavne Dunaja in zlasti kako častno in ljubeznivo ob enem ga je tam sprejela naša cesarska rodbina. Akopram vemo, da se vsi vladarji, vsa njih pota in početja sučejo po tajnih diplomatskih načrtih in da je na videz presrčen poljub, kojega dá vladar vladarju coram populo, — marsikateri krat lškarjotov poljub — spremljali smo vendar sé sočutnim veseljem verlega „knjaza“ na njegovem potovanju, ker smo videli, da ni doživel samo diplomatske časti, ampak da je tudi ljudstvo povsod, kder je le trenutek časa postal, priznalo in častilo v njem hrabrega junaka, moža, na katerega smemo Jugoslavoani ponosni biti. — Ko je na večer 11. t. m. z brzovlakom — vračajoč se v svoje domače gore — dospel na tukajšnji kolodvor, pričakovali so ga g. cesarski namestnik baron Pino in drugi dostojanstveniki pa tudi velika ljudska množica. Kolodvor je bil lepo okinčan in razsvitljen. Mej množico so bili s. v. eda, najviše zastopani Slovani: Slovenci, Srbi in Hrvati, kateri so z navdušenimi živiockli nazdravljali preljubemu gostu. Krdelo slovanske mladeži z bengaličnimi bakljami ga je spremljalo do kočije, v kateri se je peljal na svoje stanovanje v „Hotel de la Ville.“ Tu se je zopet nabrala ogromna množica, katera je mej neprenehljivimi živiockli izraževala željo, videti kneza; in zares se je dvakrat prikazal na balkonu in se z uljudnimi znamenji zahvaljeval za ovacijo. — Drugo jutro se je peljal na Lloydovem parniku „Najade“ ogledavat Lloydov arsenal in pa biser jadranskega morja — Miramar. O poldne pa se je z luke sv. Karola, kder je zopet vse nrgolelo ljudstva, odpeljal na vojnem parniku „Andreas Hoffer“ proti Črnogori. Na istem parniku so vkrcali tudi krasne štiri konje, dva lipcanska in dva angleška, katere je naš cesar podaril svojemu gostu in dobremu južnemu sosedu.

V pondeljek ob 6 1/2 zjutro nas je zapustil g. cesarski namestnik, baron Pino, odpeljavši se z brzovlakom na svoje novo mesto. Da je bilo na kolodvoru vse polno uradništva, dostojanstvenikov, deputacij, tega Vam pač ni treba praviti; povem naj Vam le, da se je prišel tudi prevz. g. škof Dobri-la poslavljati od svojega prijatelja. Tako se vsaj govori, da so mej g. baronom in našim škofom prav intimne vezi. Kdaj pride novi namestnik, ekscelencija Depretis, nisem še slišal. Govorilo se je zadnje dni tu in tam po mestu, da ostane, ali prav za prav, da zopet postane finančni minister — Pino pa da bo še dalje namestnikoval v Trstu. A zdaj se je ta vest uže razkadila — kakor toliko drugih. —

Predvčerajšnim, v nedeljo popoldne, umerl je tukaj vpokojeni c. k. finančni svetovalec France Sterle, 75 let star. Poročam Vam to, ker vem, da je rajniki o svojem času na Goriškem služboval in da je tam še mnogim znan.

Slednjič naj Vam poročam še o zanimivi obravnavi pred našimi porotniki, ki se je vrsila 12 in 13. t. m. Neki Adolf Trenkler, kupčijski agent, 25 let star, iz Reichenberga je dne 6. marcija lanskega leta v hotelu „Sandwirth“ v Benedkah z bodalom usmrtil svojo ljubimko, 20 letno Hedwigo Svoboda, rojeno Moravko, ki se je v zadnjem času bavila z ročnimi deli na Dunaji. Zapustivši umorjeno beži iz sobe, najme si čoln in se v njem dvakrat vboje, na to pa poskoči v morje. A nekateri prihiteli možje ga še živga potegnajo iz vode ter izročé bolnišnici, kder v kratkem okrevá. Izpuščen pride v pesti italijanski pravici in ona ga postavi pred porotnike. Tu pové, da se je pred meseci, ko je bil še knjigovodja v Fr. Liebigh-ovi trgovski hiši na Dunaji, na sprehodu v Weidlingu seznanil sé Svobodo, s katero ga je v kratkem objemala prav oska vez ljubezni. Ko se je od svoje ljubimke nalezal neke tajne ljubezni, sklenil je zaradi tega in zaradi drugih uzrokov, vzeti si življenje. To naznani Svobodini in tudi ona se oklene njegove misli ter je radovoljna umreti. Trenkler se odpove svoji službi in oba se napotita v Benedke, kder se ustavita v hotel „Sandwirth“ kot zakonska Ivo in Marija Seborn. — Tu si poskusita pripraviti strupa in v jutro 6. marcija se v resnici napijeta strupenega soka grenkih mandeljev; a doza ni bila izdatna zadosta in ker se je nježnejša polovica od notranjih krčev lomljena neusmiljeno zvijala, potisne jej Trenkler — kakor pripoveduje — po dogovoru bodalo v srce. A zdaj ga strese groza in za to beži iz sobe na morje, kder se poskusi vsmrtiti, kakor je zgorej popisano.

Beneški porotniki so izrekli, da je sicer Trenkler svojo ljubimko umoril, pa da ni tega storil sé zavestjo in zato so ga spoznali nekrivega. Vsled te razsodbe osvobojen vrne se Trenkler v Reichenberg. A ker pravi §. 36 avstr. kaz. zakonika, da se mora vsak avstr. podložnik, — če je zvnaj države doprinesel kako hadodelstvo, zaradi njega pred domačimi sodnijami zagovarjati, neglede na to, kako je bil drugod

sojen, vjamejo ga tu in zapro. Najviše sodnija pa iz roči kazensko postopanje naši nadsodniji. — In čujite! tudi naši porotniki so z 10 glasovi proti 2 izrekli, da je Trenkler nekriv in vsled tega uživa zdaj zopet svobodni zrak.

Politični pregled.

Z DUNAJA. — Danes ali jutri pride knez Bismark na Dunaj, da povrne uljudnost našemu voditelju zvananjih zadev, grofu Andrassy-ju, ki ga je nedavno obiskal v Gasteinu. Prav zaradi same samcate uljudnosti se menda vendar ne obiskujeta dva tako znamenita državnika, zastopnika dveh sosednih velesil, — kateri ste od vseh strani obkroženi od ljubosumnih sosedov! — Mej Rusijo in Nemčijo ni več stare prijaznosti, mariveč kaže se vse, da so se diplomatske zveze mej dotičnima kabinetoma v novem času tako hudo zmedle, da jih nista mogla niti vladarja Viljem in Aleksander na zadnjem shodu v Aleksandrovem razmotati. — V Francozih se vzbujá maščevalna poželjivost po obrenskih deželah. Italijani bi radi odrešili svoje brate v južnih avstrijskih deželah ter ustvarili „Italia naturale“; tako imenujejo zdaj ono Italijo, katera bi segla tako daleč v staro avstrijsko dedino, kolikor oni žele — a ne da bi se v tem strinjali z željami tistih, katere nameravajo odrešiti. — Mej državniiki teh treh velevlasti, to je Rusije, Francije in Italije, pravijo, teko pogovori zaradi alijance zoper ošabno Nemčijo in ta išče pri avstrijskem sosedu zaveznika. Kaj naravnije? menijo Nemci; mi Slovani pa ne zapazujemo v takej zvezi prav nič ni naravnega ni doslednega; nam bi se veliko bolj dopadala zveza Rusije z Avstrijo, kateri dve državi imati skupne interese na balkanskem poluotoku in v sorodnosti velike večine svojih narodov. —

Državni zbor še ni sklican, a dunajske novine ne nehajo trditi, da pride zanesljivo še v tem mesecu skupaj. Mej tem se stranke pripravljajo in razvrščajo, vlada pa dogotavlja svoje predloge. Naš državni poslanec, grof Coronini, se odpelje uže jutri na Dunaj.

Ker je pomrlo več udov gospodske zbornice, pričakuje se, da bode v kratkem nekoliko novih „pairov“ imenovanih. —

V PRAGI se zberejo dne 23. t. m. vsi češki državni in deželni poslanci v shod, pri katerem bodeta grof Clam-Martinic in dr. Rieger po dogovoru z grofom Hohentwartom stavila določne predloge, pod katerimi pogoji in s kakimi pridržki naj vstopijo češki poslanci v državni zbor.

I BOSNE. Zasedanje novopazarskega sandžakata po avstrijski vojski se je prav mirno dognalo, 15. t. m. so prišli naši tudi v Prje-polje, kder jih je prebivalstvo prijazno sprejalo. A zraven naše posadke ostala je povsod tudi turška in to nam nič kaj ne dopada. Sploh se nikakor ne moremo sprijazniti z bosensko okupacijo, dokler ostane polumesec v teh deželah na strani cesarskega orla. Mari je Avstrija za to toliko žrtovala in so zato naših dežel sinovi krvaveli, da se še dalje ohranijo ostanki turške oholosti v pridobljenih slovanskih deželah? Andrassy-jeve madjarske namere so nam zelo sumljive. — Vojvoda Württemberg in Husni paša sta prišla v Priepolje. — Iz zasedenih dežel je poslalo vojno poveljništvo 8000 mož na odpust, kar dokazuje, da je vojskina naloga dokončana. Zdj bo treba za to skrbeti, da se polagama dožene tudi politična in civilna vredba in da se povsod ustanove dobre ljudske šole in izdelajo potrebne ceste in železnice. To bo stalo, seveda, znamenite svote; zato pa ne moremo nikakor verjeti, da jih potrosi naša vlada iz gole uljudnosti do visoke Porte, to je, da vravna in civilizuje zasedene dežele in kedar dovrši blago človečanstveno delo — jih povrne Turku. To bi bilo pač preuljudno! —

Južno sadje.—Grozdje suho Sultan po kako-
vosti 100 K. f. 24—30, Rožiči f. 8.
Razno blago.—Rum Jamaica Lit. f. 1.25—1.75.
Domači pridelki.—Maslo naravno I. natla-
čeno, sod prost 100 K. f. 83—86.
Žita.—Pšenica 11 gl. kvintal, turšica (sirk) od
7 gl. 30 do 7 gl. 60;—oves od 6 gl. 80 do 7 gl. po-
stavljani na tržaško postajo.—
Seno od 1 gl. 80 kr. do 2 gl. — kvintal;
škupa ima skoro jednako ceno.

LISTNICA UREDNIŠTVA. Gosp. L. v C. Preveč pro
dome in brez ozira na naše razmere. Sodba o našem duhov-
stvu je v obče nepravilna; imeli ste najbrže kacega posa-
meznika v mislih, pa ste hoteli mahitati po vseh. Ne zamerite,
da ustavimo udarec, kateri bi slednjič tudi nas zadel, ker bi
vzbudili — priobčevaje Vaše natolecovanje — opravičeno
nevoljo ne samo mej duhovstvom, ampak t. di. mej narodom.
Poznamo po deželi nekatere gospode nuncve, koji oskrbujejo
domačo šolo z ljubeznijo za stvar in s pravim razumom,
bolje, zagotavljamo Vas, in z boljšim uspehom, nego marsikak
po viših plačah hrapeneč učitelj. Zato in z ozirom na razme-
re, ki smo jih razložili v današnjem uvodnem članku, položili
smo Vaš dopis — ad acta. Zdravi!

Č. g. K. v P. Vaše pero teče pregledko, Vaše misli dir-
jajo prestrastno; „Soča“ se je postarala, ne more za
Vami. Ne zamerite, prosimo Vas prav lepo, — a tudi „Šuklje“
roma — v koš; seveda ne naš stari prijatelj, slovenski zgo-
dovinar prof. Šuklje, ampak Vaš, dve natlačeni pōli obsegajoči
članek, koji ste počastili s tem imenom. — Prof. Šukljejevo
menenje o narodnih terjatvah ni tako osamljeno, kakor Vi me-
nite in gledé slovenske univerze mislimo tudi mi — za Boga,
nikar se ne grozite! — da ni še čas, da se ta terjatev postavi na
dnevni red. Kaj hočete? vsaka glava ima svojo pamet, je re-
kel Banjškar, ko so mu držale zeljnate glave iz zvrženega
koša po bregu.

Podpisani ima na prodaj prav
dobro tirolsko

črno vino,

čisto naravno

a ne oddaja je manj, nego po 56 li-
trov skupaj.

Alojzij Bader.

Dunajska borza.

	19 sept.
Enotni drž. dolg v bankovcih	67 gl. 55 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68 " 70 "
Zlata renta	81 " 40 "
1860 drž. posojilo	126 " — "
Akcije narodne banke	826 " — "
Kreditne akcije	261 " — "
London	117 " 75 "
Srebro	— " — "
Napol.	9 " 35 10 "
C. kr. cekini	5 " 60 "
Državne marke	57 " 75 "

Stolpne in gradske ure,
katere je sam po najboljših iznajdbah izdelal, pa ni nič
vlitega v njih, priporoča pod pošteno garancijo in prav
po ceni

Janez M. Pogačnik
v Podnartu-Krop na Gorenjskem.

Da se plačilo polajša, dovoljujem obroke. — Cenike
pošiljam na zahtevo zastoj.

Anton Gregorič

„Via Ascoli“ (v Getu) šte. 18 od
znotraj — v Gorici

sprejema vsako mizarstvo in tapecirsko
delo ter garantuje, da boče dobro in
trajno izvršeno.

Priporoča ob enem svojo bogato
zalogo hišne oprave (mobilij) tape-
cirskega blaga in sreal po prav spo-
dobnih cenah.

C. k. zavarovalno društvo „Avstrijski Phoenix“ na Dunaji.

Računski sklep za upravno leto 1878.

Dohodki.	
Povrnjene rezerve za škodo, ki še niso bile ugotovljene, po odbitku protizavarovalnih deležev	gl. 1.760.769.08
Od 168.654 sklenjenih zavarovanj v znesku 558.462.284 gl. — Zavarovalni znesek proti škodam po požaru, na srealih, po prevoznjah na morji, rekah ali po suhem in vsled toče, po odbitih vseh vračilih (storno) in izbrisih z dohodkom premij s pristojbinami vred	" 154.224.94
Obresti in obrestnih dohodkov	" 3.043.007.95
Dobitka iz zavarovalnega oddelka na življenje	" 42.147.54
	" 30.000.—
	gl. 5.030.149.51
Stroški.	
Plačanih škod v tem letu 8860 strankam po tiskanem razkazu	gl. 1.663.192.56
Stroškov za rešitve, nagrade in ugotavljanje	" 29.408.17
odbiše se povračilo vsled protizavarovanj	" 490.951.17
	gl. 1.195.550.28
došteta se povrnjena rezerva za škodo po odbitem povračilu vsled protizavarovanj	173.571.10 gl. 1.370.121.38
Za protizavarovalniške premije	" 1.246.507.83
" provizije, plače, potnine, tiskovino in vse upravne stroške z najemnino in odškodnami vred	" 498.630.61
" povrnjeno premijske rezervo še ne zapalih zavarovanj	" 1.798.684.82
5 odstotne obresti od 600.000 gl. za 200 akcijs s 30% vplačilom	" 30.000.—
Naddividenda na 2000 akcijs po 35 gl.	" 70.000.—
Za prenos na glavnični rezervni zalog	" 13.618.73
Penzijiskemu zalogu	" 2.586.14
	gl. 5.030.149.51 gl. 5.030.149.51

Na Dunaji dne 1. januarija 1879.

Oskrbovalni svet.

Predsednik: **Hugo stari grof pl. Salm Reifferscheid.**
Podpredsednik: **Josip vitez pl. Wallmann**

Oskrb. svetovalci:
Ernst baron Herring, Ferdinand Hüffel, France Klein baron Wiesenberg, Miroslav Klein baron Wiesenberg,
Ivan baron Liebig, Oton Seebe, Karol Gundacker baron pl. Sutter.

Ravnatelj: **KRISTJAN HEIM.**

Videli pregledovalci:
Adolf dr. Weis, Henrik Peham, Ivan Wiesner.

GLAVNI AGENT
za Trst, Istro, Goriško, Reko, Dalmacijo, Trentinsko in Italijo:
FRANCE HERMET
Pisarna: Via della Cassa N. 2, II. nadstropje v Trstu.
Agent v Gorici: **Aleksander Čadež** v Gorici hiš. št. 36, Via del Duomo.

Razglas.

Dne 1. oktobra t. l. začne se poduk na
tuk. pripravljavnici za c. k. učiteljišča, sprej-
mejo se pod znanimi pogoji dečki in deklice, a
zadnje, če tudi zunaj Kobarida rojene, ne bodo
dobivale več deržavnih podpor, kakor dosihmal.
V Kobaridu 15. septembra 1879.
VODSTVO.

JAKO VAŽNO

vsakteremu za oči.

Prava dr. White-jeva voda za oči od
Traugott Ehrhardt-a v Grossbreitenbach-u
v Turingiji (Thüringen) slovi uže od leta
1822 po celem svetu.

Dobiva se steklenica po 1 gl. v Trstu
v lekarni „Carlo Zanetti“ Via nuova 27 in
v Gorici tudi v Zanetti-jevi lekarni na
Travniku.

Odlomki iz pisem: Vaša prava dr. White-
jeva očesna voda je zares dober pripomo-
ček; moj sosed je imel strašno bolne oči, a ko
je porabil 2 steklenici, ozdravil je popolnoma.—
Oberstaufen dne 21/6 1878. J. Erbeler.

Št. 667.

Oznanilo.

V Sežani je odprto mesto občinskega zdrav-
nika z letno plačo 700 gold. i bero pristojbine
ustanovljene za ogledovanje klavne živine, mesa
in potirancev.

Prosilci morajo vložiti svoje postavno do-
kumentirane prošnje po predpisanej poti najdalje
do 30. septembra t. l. pri tukajšni županiji,
kjer so tudi razvidni daljni pogoji.

ŽUPANSTVO V SEŽANI
30. avgusta 1879.

Skoro zastoj!!

Konkurzno oskrbnitvo nedavno falirane velike
angleške tvornice britanija-srebernega blaga nam je na-
ročilo, da oddamo vse tako blago, katero je v naši za-
logi proti mali odškodbi za voznino in 1/4 delavskega
zaslužka.

Za samih 6 gl. 75 kr., poslanih ali po pošti po-
vzetih, kot odškodbo za voznino z Angleškega do Du-
naja in nekoliko za delo, dobi vsakdo za četrti del prave
vrednosti, tedaj skoro zastoj:

- 6 izvršnih miznih nožev, z britanija sreber-
nim ročem in pravo angleško sreberno-je-
kleno ostrino;
- 6 najfinejših vilic, brit.-srebro, iz enega kosa;
- 6 težkih žlic iz britanija-srebra;
- 6 žličik iz britanija-srebra najboljše sorte;
- 1 zajemalnik za mleko iz masivnega brita-
nija-srebra;
- 1 težak zajemalnik za juho iz enac srebra;
- 6 težkih nožnih podložkov
- 6 angleških Viktorija-tas, fino vrezljanih;
- 2 jako okusna namizna svečnika iz brita-
nija-srebra;

40 kosov. Vsi ti predmeti (40) so iz najfinejšega brita-
nija-srebra, katero je na svetu edina obstoječa kovina,
ki se niti po 20letni rabi ne razločuje od pravega sre-
bra, za kar se garantuje. Naročuje se za c. k. avstr.-
ogerske dežele pod naslovom:

General-Depot der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken:
Blau & Kann, Wien I. Elisabethstrasse 6.

Prima Ljubljansko kisto zelje in repa

v posodah po 25, 50, 100 in 200 kilogramov
dobiva se prav po ceni po

H. Mattersdorfer, Ljubljana.